

Prof. dr Izet Bajramović

**METODIKA NASTAVE FIZIČKOG VASPITANJA
SA ŠKOLSKIM ČASOM**

Specijalističke postdiplomske studije

Fakultet za sport i fizičko vaspitanje

Univerzitet Crne Gore

Tema:

PROGRAMIRANJE

Materijal iz priručnika za nastavnike tjelesne i zdravstvene kulture: „Metodika tjelesne i zdravstvene kulture“, (2001).; autor dr. Vladimir Findak.

Struktura programiranja, može se podijeliti u četiri etape:

- 1. eksplicitno definisanje cilja programa**
- 2. određivanje sadržaja programa**
- 3. programiranje procesa vježbanja**
- 4. praćenje, provjeravanje, analiza dobivenih saznanja o efikasnosti programa**

Operacionalizacija programiranja podrazumijeva izradu globalnog, operativnog i izvedbenog programa.

Globalni program je repertoar odgovarajućih sadržaja raspoređenih na nastavne cjeline i nastavne teme.

Operativni program predstavlja konkretizaciju globalnog programa i temelj za izradu izvedbenog programa. Ovaj dio programa svodi se na sastavljanje nastavnih jedinki za svaki sat.

Izvedbeni program predstavlja specifično ostvarenje dijela operativnog programa ili, onog dijela koji se odnosi na homogeniziranu skupinu ili na pojedinca koji joj pripada. Sastavni dio tog programa, osim određivanja odgovarajućih sadržaja, su i doziranje, distribucija i kontrola opterećenja.

Spol učenika

Zdravstveno stanje učenika

Rezultate završnog (finalnog) provjeravanja: antropometrijskih karakteristika, motoričkih sposobnosti, funkcionalnih sposobnosti, pravilno držanje tijela i motoričkih znanja i motoričkih dostignuća (prema potrebi)

Rezultate početnog (inicijalnog) provjeravanja: antropometrijskih karakteristika, motoričkih sposobnosti, funkcionalnih sposobnosti i motorička znanja i motorička dostignuća (prema potrebi)

Nastavni plan tjelesnog i zdravstvenog odgoja

Nastavni program tjelesne i zdravstvene kulture

Afiniteti učenika prema određenim sadržajima

Materijalne uslove rada za provođenje programa tjelesne i zdravstvene kulture

Specifičnosti sredine u kojem se škola nalazi

Drugi uslov programiranja, odnosno drugu fazu programiranja čini izbor sadržaja (nastavnih cjelina i nastavnih tema), vrednovanje sadržaja (utvrditi broj frekvencija nastavnih cjelina i nastavnih tema), te podjelu sadržaja (sastaviti nastavne jedinice za čitavu školsku godinu).

Izbor i vrednovanje nastavnih cjelina, nastavnih tema i izbor nastavnih jedinica predstavlja najsuptilniji dio ove etape programiranja.

Vrednovanje nastavnih tema podrazumjeva određivanje broja ponavljanja ili frekvencija svake nastavne teme. Trebamo tačno utvrditi koliko će se puta pojedina nastavna tema ponoviti u toku jedne školske godine.

a) Prvo treba utvrditi godišnji fond sati nastave tjelesnog i zdravstvenog odgoja, što iznosi 2 sata nedjeljno x 35 nedjelja (koliko u prosjeku ima jedna školska godina) = 70 sati godišnje.

b) Na početku školske godine treba obaviti inicijalno provjeravanje (6 sata) i na kraju školske godine finalno provjeravanje (šest sata), ostaje na raspolaganju 58 sati.

c) Potom treba godišnji fond sati pomnožiti brojem nastavnih tema koje se pojavljuju u glavnom dijelu sata. S obzirom da se radi o V razredu osnovne škole, gdje se u glavnom dijelu sata mogu primjenjivati složeniji metodički organizacijski oblici rada, može se očekivati da taj dio sata sadrži tri ili više nastavnih tema.

d) Nakon toga, prvo treba utvrditi koliko iznosi prosječan broj ponavljanja svake nastavne teme. To ćemo dobiti tako da podijelimo ukupan broj frekvencija sa ukupnim brojem programom predviđenih nastavnih tema, što znači:
 $236 \text{ frekvencija} : 35 \text{ nastavnih tema} = 6,45$ (6 puta). Ovim načinom u prosjeku se svaka od 35 nastavnih tema može u toku jedne školske godine ponoviti 6 puta.

Pri vrednovanju nastavnih tema, pri određivanju broja, odnosno učestalosti njihovog ponavljanja, između ostalog moramo voditi računa o:

- zdravstvenom stanju učenika
- dobivenim rezultatima inicijalnog provjeravanja, posebno onih antropoloških obilježja učenika koje se tjelesnim vježbanjem mogu promijeniti (antropometrijske karakteristike, motoričke sposobnosti, funkcionalne sposobnosti)
- pozitivnom utjecaju svake nastavne teme na organizam, na osobine i sposobnosti
- predznanju učenika (s obzirom na nivo motoričkih sposobnosti iz prethodnog razreda)
- složenosti ili «težini» nastavne teme
- preferenciji učenika na pojedine sadržaje iz službenog programa
- stvarnim materijalnim uslovima rada
- o specifičnostima uslova rada, odnosno mjesta, podneblja u kojem se škola nalazi (klimatski uslovi, posebne karakteristike mjesta s obzirom na geografski položaj, tradiciju, običaje i slično)

- a) Pri sastavljanju nastavnih jedinica treba voditi računa o njihovom pozitivnom uticaju, posebno na osnovu rezultata inicijalnog provjeravanja.
- b) Prilikom sastavljanja nastavnih jedinica trebamo osigurati postupnost u radu.
- c) Nastavne jedinice treba sastavljati od onih nastavnih tema koje osiguravaju svestran utjecaj tjelesnog vježbanja na organizam učenika, i to na svakom satu.
- d) Pri sastavljanju nastavnih jedinica mora se voditi računa o njihovoj raznovrsnosti, da učenicima budu zanimljivije i da ih motivišu za rad.
- e) Pri sastavljanju nastavnih jedinica potrebno je voditi računa o materijalnim i klimatskim uslovima rada u kojima se škola nalazi.

Praćenje, provjeravanje i analiziranje o toku i efektima tjelesnog vježbanja – programa.

Stalna i objektivna informisanost do kojih se dolazi pod uticajem tjelesnog vježbanja omogućava nam da po potrebi interвениšemo u programu, njegovim sadržajima, u programiranju procesa tjelesnog vježbanja, u radu homogeniziranih grupa, sa ciljem da tjelesno vježbanje što više približimo stvarnim potrebama učenika.

To je jedan od osnovnih uslova da učenici promjene stavove i interese prema tjelesnom i zdravstvenom odgoju.

Moguća pitanja:

Opšta obilježja programiranja i operacionalizacija

Etape programiranja i njihove karakteristike

Modeli globalnog, operativog i izvedbenog plana i programa fizičkog vaspitanja

